

**Program współpracy Województwa Zachodniopomorskiego z organizacjami
pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego
na rok 2009**

Wstęp

Województwo zachodniopomorskie od 1 stycznia 1999 roku jest jedną z szesnastu wojewódzkich jednostek administracyjnego podziału kraju. Położone jest w północno-zachodniej części Polski i obejmuje swym zasięgiem 114 gmin i 21 powiatów, w tym 3 grodzkie (miasta na prawach powiatu) i 18 ziemskich. Jest to piąty co do wielkości region Polski, o powierzchni 22,9 tys. km², i jedenasty pod względem liczby 1 733 000 mieszkańców, którzy w większości zamieszkują w miastach (wysoki odsetek 70% mieszkańców miast sytuuje Zachodniopomorskie na trzecim miejscu pod względem zurbanizowania). Od zachodu graniczy z Niemcami, od północy - przez Morze Bałtyckie - ze Szwecją, Danią i Norwegią, od wschodu z województwem pomorskim i od południa z województwami lubuskim i wielkopolskim. Stolicą województwa jest Szczecin. Klimat województwa należy do umiarkowanych, o przewadze wiatrów zachodnich, północno-zachodnich i północnych. Mnogość zbiorników wodnych i duża powierzchnia lasów determinują wysoką wilgotność powietrza. W regionie występują naturalne kopaliny: gaz ziemny, ropa naftowa, rudy żelaza, wapienie i margle, torf, torfy borowinowe, wody termalne i solanki. Charakterystyczne dla województwa są liczne krainy pojezierne z bogatą florą i fauną, czystymi wodami, a przede wszystkim 185-kilometrowy pas wybrzeża Bałtyku, plaże pokryte złocistym piaskiem, oddzielone od lądu wydmy z unikatową roślinnością i klifami.

Jednym z najważniejszych działań województw samorządowych jest programowanie rozwoju. Realizacja tych działań odbywa się przez opracowanie strategii rozwoju województwa i programów wojewódzkich. Strategia rozwoju województwa jest punktem odniesienia do wszelkich działań rozwojowych na terenie województwa wspierających procesy rozwojowe regionu, jest podstawą do przygotowania wszelkich dokumentów programowych na poziomie województwa.

Wśród wielu funkcji pełnionych przez strategię za jedną z najważniejszych uznaje się wyrównywanie dysproporcji rozwojowych w sensie społecznym, gospodarczym i przestrzennym oraz zaspokajanie różnorodnych potrzeb i aspiracji społecznych. Funkcje te Województwo realizuje we współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na podstawie uchwalanego corocznie program współpracy Województwa Zachodniopomorskiego z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Analiza współpracy Województwa Zachodniopomorskiego z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w latach 2007 - 2008

W roku 2007 i 2008 ogłoszono po 78 konkursów na powierzenie podmiotom Programu realizacji zadań publicznych bądź na wspieranie realizacji tych zadań. Obserwuje się systematyczny wzrost podmiotów starających się o dotacje – ze 102 w roku 2007 do 126 w roku 2008. Niektóre z tych podmiotów realizują więcej niż jedno zadanie przystępując do kilku konkursów. Wnioskowana kwota dotacji utrzymywała się na zbliżonym poziomie i wynosiła około 6 500 000 zł. Również na zbliżonym poziomie zostały zaspokojone potrzeby wnioskodawców - około 75,5% z lekką tendencją malejącą. Podmioty programu dysponowały około dwukrotnie większym wkładem własnym niż otrzymana kwota dotacji. W roku 2007 stosunek ten wynosił 202% a w 2008 – 161%.

Konkursy ogłaszane były w trybie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Ponadto w 2007 roku niektóre konkursy ogłaszano w trybie określonym w uchwale Nr XVII /197/04 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 25 października 2004 r. w sprawie zasad udzielania dotacji na cele publiczne. Zadania powierzane były na podstawie przepisów zawartych w niżej wymienionych aktach normatywnych:

- 1) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- 2) ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa;
- 3) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- 4) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- 5) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- 6) ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody;
- 7) ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt;
- 8) ustawa z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie;
- 9) ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska;
- 10) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- 11) Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020;
- 12) Strategia Rozwoju Turystyki Województwa Zachodniopomorskiego;
- 13) Program Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG IIIA Meklemburgia-Pomorze Przednie/Brandenburgia/Polska (Województwo Zachodniopomorskie);
- 14) Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektyw 2012-2015;
- 15) uchwała Nr XXXII/379/06 z dnia 18 września 2006 roku Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Uzależnieniom na lata 2006 – 2015.

Ilościowo najmniej zadań wykonywanych było na terenie dawnego województwa koszalińskiego – odpowiednio 19,2% i 18,8% wszystkich zadań. W roku 2007 najwięcej zadań (42,5%) realizowanych było na terenie całego województwa, a w roku 2008 46% ogółu zadań

realizowanych było na terenie dawnego województwa szczecińskiego. Jednak kwotowo najwięcej środków otrzymały zadania realizowane na terenie całego województwa – odpowiednio 4 346 887 zł (85,3% ogółu środków) i 3 676 032 zł (75,2%). Świadczy to o zaawansowaniu procesu scalania województwa i jego zrównoważonym rozwoju.

Zdecydowanie najwięcej środków na powierzanie i wspieranie zadań Województwa realizowanych przez podmioty Programu zapisanych było w dziale 926 – kultura fizyczna i sport – odpowiednio 3 311 000 zł i 2 400 000 zł, 851 – ochrona zdrowia – 765 300 zł i 776 760 zł oraz 852 – pomoc społeczna – 448 272 zł i 961 772 zł.

Konkursami objęto zdecydowaną większość zadań publicznych wymienionych w ustawie. Do zagospodarowania pozostają jeszcze następujące obszary:

- 1) upowszechnianie i ochrona praw kobiet oraz działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn;
- 2) ratownictwo i ochrony ludności;
- 3) upowszechnianie i ochrona praw konsumentów;
- 4) promocji i organizacji wolontariatu.

Szczegółowe dane obrazujące w ujęciu liczbowym powyższą analizę zawiera załącznik do Programu. Analiza ta posłużyła do skonstruowania niniejszego Programu.

Postanowienia ogólne

§ 1

Ilekroć w Programie jest mowa o:

- 1) **ustawie** – rozumie się przez to ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z późniejszymi zmianami);
- 2) **Województwie** – rozumie się przez to samorząd województwa zachodniopomorskiego;
- 3) **województwie** – rozumie się przez to województwo zachodniopomorskie;
- 4) **Zarządzie Województwa** – rozumie się przez to Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego;
- 5) **Urzędzie** – rozumie się przez to Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego;
- 6) **podmiotach Programu** – rozumie się przez to organizacje pozarządowe oraz inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy;
- 7) **dotacji** – rozumie się przez to dotację w rozumieniu art. 131 ust. 1 i 2 oraz 176 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.);
- 8) **konkursie** – rozumie się przez to otwarty konkurs ofert, o którym mowa w art. 11, ust. 2 ustawy;
- 9) **zadaniu publicznym** – rozumie się przez to zadania określone w art. 4 ustawy.

Obszary współpracy

§ 2

Współpraca Województwa z podmiotami Programu dotyczy zadań określonych w art. 4 ustawy, a w szczególności zadań o zasięgu regionalnym, w dziedzinie:

- 1) pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób;
- 2) podtrzymywania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
- 3) działalności na rzecz mniejszości narodowych;
- 4) ochrony i promocji zdrowia;
- 5) działań na rzecz osób niepełnosprawnych;
- 6) promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
- 7) upowszechniania i ochrony praw kobiet oraz działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn;
- 8) działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości;
- 9) działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
- 10) nauki, edukacji, oświaty i wychowania;
- 11) krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży;
- 12) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji;
- 13) upowszechniania kultury fizycznej i sportu;
- 14) ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego;
- 15) porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz przeciwdziałania patologiom społecznym;
- 16) upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji;
- 17) ratownictwa i ochrony ludności;
- 18) upowszechniania i ochrony praw konsumentów;
- 19) działań na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami;
- 20) promocji i organizacji wolontariatu;
- 21) działalności wspomagającej technicznie, szkoleniowo, informacyjnie lub finansowo organizacje pozarządowe oraz podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego.

Kierunki współpracy

§ 3

1. Województwo przyjmuje, że realizacja niektórych zadań regionalnych powinna dokonywać się przez współpracę z podmiotami Programu, które w związku z tym będą otrzymywały na ich realizację pomoc, w tym także finansową.
2. Współpraca Województwa z podmiotami Programu wynika ze „Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020”.

3. Strategicznym celem współpracy jest objęcie nią możliwie najszerszych obszarów aktywności obywatelskiej w społeczności województwa.

Formy współpracy

§ 4

1. Współpraca Województwa z podmiotami Programu może przyjmować następujące formy:
 - 1) powierzania podmiotom Programu realizacji zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie;
 - 2) wspierania realizacji zadań publicznych przez podmioty Programu;
 - 3) wzajemnego informowania się o planowanych kierunkach działalności i współdziałania w celu zharmonizowania tych kierunków;
 - 4) konsultowania z podmiotami Programu, odpowiednio do zakresu ich działania, projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych podmiotów;
 - 5) organizowania spotkań, konferencji i szkoleń w zakresie dotyczącym współpracy z podmiotami Programu oraz ich działalności.
2. Województwo może udzielać podmiotom Programu pomocy, w szczególności w postaci:
 - 1) promocji działalności organizacji pozarządowych, zwłaszcza na własnej stronie internetowej i w środkach masowego przekazu;
 - 2) pomocy w nawiązywaniu kontaktów i współpracy organizacji pozarządowych w skali regionalnej, ponadregionalnej i międzynarodowej;
 - 3) stwarzania możliwości udziału w realizowanych działaniach programowych, w tym w szkoleniach i konferencjach, a także udziału w zespołach doradczych i inicjatywnych;
 - 4) informowania o potencjalnych źródłach finansowania i zasadach udzielania dotacji;
 - 5) współdziałania w pozyskiwaniu środków finansowych z innych źródeł niż budżet Województwa;
 - 6) zapewniania udziału przedstawicieli podmiotów Programu, odpowiednio do zakresu ich działania, w powoływanych radach, zespołach, komisjach opiniotwórczych.

Zasady współpracy

§ 5

Współpraca Województwa z podmiotami Programu odbywać się będzie na zasadach:

- 1) partnerstwa – podmioty Programu, na zasadach i w formie określonej w ustawie oraz zgodnie z trybem wynikającym z odrębnych przepisów, uczestniczą w identyfikowaniu i definiowaniu problemów społecznych, wypracowywaniu sposobów ich rozwiązywania oraz wykonywaniu zadań publicznych;
- 2) pomocniczości i suwerenności stron – organy Województwa, respektując odrębność i suwerenność zorganizowanych wspólnot obywateli, uznają ich prawo do samodzielnego definiowania i rozwiązywania problemów, w tym należących także do sfery zadań publicznych

i w takim zakresie współpracują z podmiotami Programu , a także wspierają ich działalność oraz umożliwiają realizację zadań publicznych na zasadach i w formie określonej w ustawie;

- 3) efektywności - Województwo, przy zlecaniu podmiotom Programu zadań publicznych, dokonuje wyboru najefektywniejszego sposobu wykorzystania środków publicznych przestrzegając zasad uczciwej konkurencji oraz, z zachowaniem wymogów wynikających z ustawy o finansach publicznych, wykorzystuje współpracę z podmiotami Programu do efektywnej realizacji zadań społeczno – gospodarczych;
- 4) jawności podejmowanych działań - organy Województwa udostępniają współpracującym z nimi podmiotom Programu informacje o zamiarach i celach realizowanych zadań publicznych, w których możliwa jest współpraca z tymi podmiotami;
- 5) legalności - wszelkie działania organów Województwa oraz podmiotów Programu odbywają się w granicach i na podstawie przepisów prawa.

Priorytety w realizacji zadań publicznych

§ 6

Do priorytetowych zadań Województwa do realizacji w roku 2009 we współpracy z podmiotami Programu należą:

- 1) profilaktyka i promocja zdrowia, promowanie zdrowego stylu życia wśród młodzieży;
- 2) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
- 3) przeciwdziałanie i łagodzenie negatywnych skutków marginalizacji grup społecznych;
- 4) pomoc rodzinom w prawidłowym wypełnianiu ich ról społecznych;
- 5) socjoterapeutyczne wsparcie dzieci z rodzin dysfunkcyjnych;
- 6) rehabilitacja osób niepełnosprawnych;
- 7) aktywizacja społeczna osób starszych;
- 8) wspieranie aktywizacji społeczno-zawodowej;
- 9) wspieranie osób i rodzin znajdujących się w grupie ryzyka wystąpienia problemów związanych z uzależnieniami m.in. przeciwdziałanie alkoholizmowi i zwalczanie narkomanii;
- 10) budowa więzi strukturalnych między sferą gospodarki i nauki, wspieranie współpracy w zakresie innowacyjności
- 11) wspomaganie rozwoju gospodarczego i rozwoju przedsiębiorczości w zakresie:
 - a) organizacji targów, wystaw i innych imprez służących promocji rzemiosła, małych i średnich przedsiębiorstw;
 - b) promocji przedsiębiorczości wśród młodzieży;
 - c) aktywizacji społeczno - gospodarczej kobiet;
 - d) promocji walorów turystycznych województwa na rynku krajowym i zagranicznym;
 - e) promocji wykorzystywania odnawialnych źródeł energii;
 - f) promocji i organizacji krajowych i zagranicznych targów, wystaw, konferencji i innych imprez z dziedziny rolnictwa;
 - g) tworzenia w powiatach punktów konsultacyjnych dla organizacji pozarządowych;
- 12) promocja zatrudnienia i rozwój zasobów ludzkich;

- a) promocja mobilności młodzieży;
 - b) prowadzenie szkoleń zwiększających szanse na zatrudnienie osób pozostających bez pracy;
 - c) wspieranie reintegracji zawodowej i społecznej w rozumieniu przepisów ustawy o zatrudnianiu;
- 13) wspieranie wydarzeń i imprez promujących województwo;
- 14) krajoznawstwo i turystyka kwalifikowana z uwzględnieniem środowiska dzieci i młodzieży;
- 15) wspieranie kultury i sztuki oraz ochrona dóbr kultury i tradycji w zakresie:
- a) organizacji spektakularnych wydarzeń kulturalnych mających na celu promocję Województwa jako mecenasa kultury w kraju i na świecie;
 - b) organizacji festiwali, konferencji, konkursów, kursów, plenerów, przeglądów, seminariów, warsztatów, wystaw oraz innych wydarzeń kulturalnych i artystycznych mających istotne znaczenie dla kultury województwa;
 - c) ochrony i propagowania kultury mniejszości narodowych;
 - d) wspieranie i promowanie twórczości osób niepełnosprawnych;
 - e) wydawnictw niekomercyjnych, niskonakładowych (książki, czasopisma, periodyki, opracowania dydaktyczne, informacyjne, badawcze, przekłady literatury w postaci drukowanej oraz z zastosowaniem innych technik zapisu obrazu i dźwięku);
 - f) tworzenia regionalnej kolekcji sztuki współczesnej oraz programów ochrony i promocji współczesnej twórczości artystycznej;
- 16) upowszechnianie kultury fizycznej i sportu w zakresie:
- a) prowadzenia interdyscyplinarnego wojewódzkiego systemu współzawodnictwa sportowego w sporcie szkolnym i powszechnym;
 - b) prowadzenia interdyscyplinarnego wojewódzkiego systemu współzawodnictwa sportowego w sporcie młodzieżowym;
 - c) upowszechniania sportu w środowisku akademickim;
 - d) upowszechniania sportu w środowisku wiejskim;
 - e) upowszechniania sportu w środowisku osób niepełnosprawnych;
 - f) interdyscyplinarnych szkoleń utalentowanych sportowo dzieci i młodzieży;
 - g) udziału województwa w interdyscyplinarnym ogólnopolskim systemie współzawodnictwa w sporcie młodzieżowym;
 - h) propagowania idei olimpijskiej wśród mieszkańców województwa, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży;
 - i) zbiorowego ubezpieczania wszystkich organizacji i imprez sportowych w województwie od następstw nieszczęśliwych wypadków;
 - j) promocji kultury fizycznej i sportu wśród mieszkańców województwa i promocji województwa poprzez sport;
 - k) doskonalenia kadry szkoleniowej i organizatorskiej w kulturze fizycznej i sporcie;
- 17) działanie na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami w zakresie:
- a) popularyzowania wiedzy o województwie w krajach członkowskich Unii Europejskiej;

- b) upowszechniania wiedzy o Unii Europejskiej w województwie;
 - c) propagowanie współpracy i wymiany młodzieży w Regionie Morza Bałtyckiego;
 - d) propagowanie współpracy i wymiany doświadczeń w Regionie Morza Bałtyckiego pomiędzy organizacjami wspierającymi rozwój przedsiębiorczości i aktywności kobiet;
- 18) budowa i rozwój społeczeństwa obywatelskiego, w tym również:
- a) podejmowanie działań na rzecz wspierania sektora pozarządowego;
 - b) promowanie dialogu obywatelskiego;
 - c) działania na rzecz pobudzania aktywności młodzieży defaworyzowanej;
 - d) promowanie wiedzy o samorządzie i samorządności wśród młodzieży;
 - e) rozwijanie systemu informacji młodzieżowej w województwie;
 - f) promowanie różnych form edukacji nieformalnej;
 - g) wspieranie partnerstw lokalnych na terenach wiejskich.

Zasady i tryb przyznawania dotacji podmiotom Programu

§ 7

1. Województwo może przekazać podmiotowi Programu do realizacji zadanie własne bądź wspierać realizację zadania publicznego przez podmioty Programu przeznaczając na ten cel środki finansowe.
2. Zarząd Województwa ogłasza konkurs na realizację bądź wspieranie zadań publicznych według priorytetów przyjętych do realizacji w roku 2009.
3. Wysokość środków budżetowych na realizację zadań Programu określa uchwała budżetowa Województwa na rok 2009.
4. Przekazanie środków na realizację danego zadania odbywa się na podstawie umowy zawartej pomiędzy Zarządem Województwa a podmiotem Programu, przyjmującym jego wykonanie.
5. Wzory dokumentów związanych z realizacją Programu określa rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 października 2003 roku w sprawie wzoru oferty realizacji zadania publicznego, ramowego wzoru umowy o wykonanie zadania publicznego i wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania (Dz. U. Nr 193, poz. 1891) oraz rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 8 marca 2005 roku w sprawie określenia wzoru oferty i w sprawie określenia wzoru sprawozdania z realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej (Dz. U. Nr 44, poz. 428 i 427).
6. Powierzenie oraz wspieranie zadań, o których mowa w ust. 1, może nastąpić na zasadach i w trybie ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o partnerstwie publicznoprywatnym (Dz. U. Nr 169, poz. 1420).
7. Powierzenie realizacji zadania publicznego może nastąpić także poprzez zakup usług na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych.
8. Dotacja przyznana na realizację zadania publicznego nie może być wykorzystana na:
 - 1) remonty budynków, chyba że zadanie tego dotyczy;
 - 2) zadania i zakupy inwestycyjne, chyba że istnieje społeczne uzasadnienie takiego wykorzystania środków (w szczególności na zadania związane z bezpieczeństwem

publicznym a także ratownictwem i ochroną ludności);

- 3) zakupy gruntów;
- 4) działalność gospodarczą;
- 5) pokrycie kosztów utrzymania biura podmiotów Programu, wykraczające poza zakres realizacji zleconego zadania;
- 6) działalność polityczną.

§ 8

Zarząd Województwa może powoływać zespoły opiniodawczo – doradcze w celu polepszania współpracy Województwa z podmiotami Programu.

§ 9

Koordinacja współpracy Województwa z podmiotami Programu należy do zadań Wydziału Współpracy Społecznej.